

סכנת אבר Sakkanat Eiver

1. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th century Israel), cited in Nishmat Avraham, Introduction to Orach Chaim 328
ויש מקום לומר שסכנת אבר אין זו רק באבר אדם מרמ"ח אברים שבו, אלא כל חלק מסוים של גוף האדם אשר אם לא יטפלו בו כעת, יש חשש שיצא מפעולתו, גם זה נקרא בשם סכנת אבר...

And there is room to say that danger to an *eiver* is not only regarding a human *eiver* from one of the 248 *eivarim*. For any distinct component of the human body regarding which there is concern that if it were not treated now, it would cease to function, this is also called "danger to an *eiver*"...

2. Talmud, Avodah Zarah 28b

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת. סבור מינה הני מילי הוא דשחקי סמנין מאתמול אבל משחק בשבת ואתויי דרך רשות הרבים לא, א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה: לדידי מיפרשא מיני' דרב יהודה אפילו משחק בשבת ואתויי דרך רשות הרבים מותר... מאי טעמא? דשוריני דעינא באובנתא דליבא תלו.

Rav Zutra bar Tuvia cited Rav: If an eye revolts, one may treat it with *kchol* on Shabbat. They thought this was only where the ingredients were ground up the day before, but grinding on Shabbat and bringing it via a public domain would be prohibited. But one of the sages, Rabbi Yaakov, said: Rav Yehudah taught me that even grinding it on Shabbat and bringing it via a public domain is permitted... Why? Because the nerves of the eye are linked to the fat around the heart.

3. Dr. Yaakov Levi, HaMaayan 15:4 (1975) <http://www.hebrewbooks.org/29679>

4. Rabbi Dovid Zvi Hoffman (19th-20th century Germany), Melamed l'Hoil 2:32

דמה שנאמר בעין יש לומר בשאר אברים דתלו ביחד עם אבר שהחיות תלוי בו, וכיון דספק נפשות דוחה שבת, א"כ בכל סכנת אבר צריכין להתיר מספק.

We may say that what is stated regarding eyes could apply to other *eivarim*, that they are linked to *eivarim* on which life depends. And since possible life-saving overrides Shabbat, therefore every danger to an *eiver* must be permitted, due to doubt.

5. Rabbi Menachem Meiri (13th century Catalonia), Commentary to Avodah Zarah 28b

וקצת מפרשים כוללים בזה שענין זה נאמר דוקא בחולי שהרופא מכיר בו שיש בו שם סכנת הגוף, וכמו שנאמר הטעם בו שגידי העין בחלל הגוף הם משתרשים כלומר שיש שם סכנת הגוף, אבל חולי שאין שם סכנה לגוף אף על פי שיש בו סכנה לענין הפסד הראות אין שוחקין את הסמנין בשבת. ואף גדולי הרבנים כתבו סבור מינה הני מילי דשחקי מאתמול אבל משחק לכתחלה לא, מפני שאין בו סכנת נפש אלא סכנת עורון. ואין הדברים נראין אלא אף בסכנת אבר אחד מחללין, ולא אמרו שוריני דעינא בלבא תלו אלא לומר שהפסד סכנת האבר קרובה לבא.

And some commentators generalize this to say that this is said specifically regarding an illness for which doctors know that there is danger to the body [as a whole], as the reason is given that the sinews of the eye are rooted inside the body, meaning there is danger to the body, but illness which does not include danger to the body, even if there is danger as far as loss of vision, we would not grind ingredients on Shabbat. And even the great rabbonim wrote that we think from here that this is specifically where the ingredients were ground up the day before, but grinding it now, *lechatchilah*, no, because there is no danger to life, only danger of blindness. And this does not appear correct, but even for danger to one *eiver* we override. They only said "the nerves of the eye are linked to the heart" to say that loss due to danger to an *eiver* is common.

6. Rabbi Raphael Evers (אייפרס) (21st century Holland), vaShav v'Rapha Vol. 3 #63

ונראה לענ"ד ביאור הדבר דגבי חושאב"ס הצער הוא זמני וחולף ועובר לאחר זמן, והרפואה הוא כדי להצילו מזה ואזי לא התירו לעבור על איסור שבות, משא"כ בסכנת אבר החסרון יהי' עולמית (עכ"פ באדם מבוגר), וישאר בעל מום לעולם בלי הרפואה, ע"כ התירו שבות ע"י ישראל להצילו מזה.

It appears, in my humble opinion, that the meaning is that regarding a patient who is not dangerously ill the pain is temporary, transient, and it goes away over time, and the cure is to save him from this. They did not permit violating rabbinic prohibitions. But this is not so for *sakkanat eiver*, where the deficiency is permanent (at least in an adult), and

he will remain blemished forever without the cure, and so they permitted a Jew to violate a rabbinic prohibition to save him from this.

7. Rabbeinu Asher (13th-14th century Germany/Spain), Avodah Zarah 2:10

שמעינן מהכא דמה שהוא סכנת אבר אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא, אבל באיסור דרבנן מחללין.

We learn from here that we do not override biblical laws of Shabbat for danger to an *eiver*, but we do override rabbinic prohibitions.

8. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), Ran on the Rif, Shabbat 39b *b'dapei harif*

ומהא שמעינן דמשום סכנת אבר אחד אין מחללין את השבת אלא אם כן יש בדבר סכנת מיתה, דטעמא דשוריני דעינא בליבא תלו...

And from here we learn that because of danger to one *eiver* we do not override Shabbat, unless it involves danger of death, because the reason was that the nerves of the eye are linked to the heart...

9. Talmud, Ketuvot 60a

...ובמקום צערא לא גזרו רבנן

And the rabbis did not create their decree for a case of pain.

10. Rabbi Eliezer Melamed (contemporary Israel), *הרחבות לפניני הלכה* 28:1 <https://ph.yhb.org.il/plus/01-28-01/>

למעשה, דעת הרופאים כיום, שאין כמעט מצב שסכנת איבר לא תגיע לסכנת נפשות על ידי הרעלה וכדומה. וכן מובא בנשמת אברהם שכה, מט.

In practice, the view of today's doctors is that there is almost no case of danger to an *eiver* which would not reach a danger to life due to infection and the like. And so is brought in Nishmat Avraham 328:49.

11. Rabbi Dr. Moshe Tendler, Dr. Fred Rosner, Dental Emergencies on the Sabbath, JHCS Vol. 14

Since the jaw is an *eiver* and the absence of teeth interferes with its proper functioning, and since the reimplantation of those teeth would restore the proper functioning of the jaw, the traumatic avulsion of teeth represents a situation of *chesron eiver*.

12. Rabbi Naftali Zvi Yehudah Berlin (Netziv) (19th century Russia), Meromei Sadeh to Avodah Zarah 28a

"החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ" ... הקשה אחד מן החברים שי', דילמא הוי סכנת אבר ... ונראה לדייק מכאן דסכנת אבר אינו אלא שאינו יכול למלאות חסרונו, דאפילו עין אחת ודאי שאינו דומה לראיה דשתי עינים... אבל כשחסר לו שן אחד עדיין משתלם מלאכת הטחינה בשאר שיניו...

"One who has a toothache should not rinse them with vinegar"... One of the students asked: Perhaps this involves danger to an *eiver*... And it appears appropriate to deduce from here that danger to an *eiver* is only where one cannot make up for the deficiency, for even [seeing with] one eye is not like seeing with two eyes... But where one is missing a tooth, he can still chew with the other teeth...

חולה שאין בו סכנה Choleh she'ein bo sakanah

13. Talmud, Shabbat 129a

שלשים אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת, אבל עושין על ידי ארמאי, כדרב עולא בריה דרב עילאי דאמר כל צרכי חולה נעשין על ידי ארמאי בשבת, וכדרב המנונא דאמר רב המנונא דבר שאין בו סכנה אומר לנכרי ועושה.

Within thirty days after giving birth, even if the woman says "I need it" we do not violate Shabbat for her, but we have a non-Jew do it, as Rav Ulla son of Rav Ila'i said, "All of a patient's needs may be done via a non-Jew on Shabbat," and as Rav Hemnuna said, "That which does not involve danger, one tells a non-Jew, who does it."

14. Rabbi Shlomo ibn Aderet (Rashba, 13th-14th century Spain), commentary to Shabbat 129a

והוי יודע שלא התירו דברים הללו כלל אלא בדבר שיש ממנו חולי לכל גופו של אדם כגון חיה [כל] שלשים אי נמי בסכנת אבר אחד, וכן מכח עינא בסוף אוכלא ופצוחי עינא שהוא נופל למשכב או חולה ומצטער ממנו, אבל חושש והוא מתחזק והולך כבריא אין מתירין לו אפילו שבות של דבריהם ואפילו על ידי גוי, ולא עוד אלא בדבר שאין בו מלאכה ולא כלום בעולם גזרו משום שחיקת סמנין

Know that they didn't permit these activities at all other than for something which causes a person's entire body to be ill, like a woman who gave birth in the past 30 days, or with danger to an *eiver*, or treating an eye with *kuchla* at the end of *uchla* [an illness] or to do *patzuchei* for an eye, where he is bedridden or ill and in pain from it. But one who

feels pain but overcomes it and walks about as one who is healthy, we do not permit it for him, even with a rabbinic prohibition and even via a non-Jew. Not only that, but for something which is not a *melachah* at all, they decreed lest one grind ingredients.

15. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), commentary to Shabbat 129a

ומסתברא דכי שרי לה נמי ע"י גוי ה"מ בחולה שהוא נופל מחמת חוליו למשכב אבל במיחוש שאדם מתחזק בו והולך כבריא לא.

And logically, when it is permitted [to perform biblical *melachah*] via a non-Jew, that is a patient who is bedridden due to the illness. But an ache that one overcomes, and one walks about like a healthy person, no.

16. Rabbi Yosef Karo/Rabbi Moshe Isserless (16th century Israel/Poland), Shulchan Aruch Orach Chaim 328:17

חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה, [הגה: או שיש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אע"פ שהולך כנפל למשכב דמי]...

For one who is bedridden from illness, but not endangered [Rama: Or one who is in such pain that his whole body is ill; even if he can walk, he is like one who is bedridden]...

17. Rabbi Yechiel Michel Epstein (19th-20th century Lithuania), Aruch haShulchan Orach Chaim 328:19

מי שיש לו מיחוש בעלמא מיחוש בראש או במעיו או בלב וכיוצא בזה, והוא מתחזק והולך בבריא, כמו שיש חלושים מפני מיחושים שיש להם שיעול וכיוצא בזה והולכים ונוסעים ועושים כל העסקים, אין להם דין חולה כלל ואסור לעשות להם רפואה אפי' ע"י א"י גזירה משום שחיקת סממניו. אך מי שיש לו מיחוש שע"ז נחלש כל גופו, ואף שמתחזק והולך אך הילוכו בכבידות ובחלישות, ודינו כנפל למשכב בחולה שאין בו סכנה.

One who has a mere ache of the head or intestines or heart or the like, and he galvanizes himself and walks as a healthy person – like people who are weak due to aches, who have a cough or the like, and they walk and travel and conduct their business – he is not considered “ill” at all, and one may not treat him, even via a non-Jew, due to the decree for grinding ingredients. But one who has an ache which weakens his whole body, and even though he strengthens himself and walks, his walking is heavy and weak, his law is like one who is bedridden, to be a person who is ill, and not endangered.

18. Rabbi Dr. Avraham Sofer Abraham (20th-21st century Israel), Nishmat Avraham Orach Chaim 328:Introduction:3

מי שיש לו חום שכרגיל אין יוצאים מפתח הבית מחמת מחלה זו ואפילו לא נפל למשכב. הסובל מכאב חזק (לא באבר פנימי) עד שנחלש כל גופו. המתהלך כבריא ואפילו לא נפל למשכב, אך יפול למשכב אם לא יקבל טיפול בזמנו, כגון מי שסובל ממיגרנה.

One who has a fever which would normally keep him from leaving the house due to the illness, even if he is not bedridden. One who suffers from strong pain (and not from an internal *éiver*), to the point that his whole body is weak. One who walks as though healthy and is not even bedridden, but he will fall into bed if he does not receive treatment on time, like one who suffers from migraines.

19. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 328:14

כל שברור שאין במניעת אותו דבר חשש סכנה אע"פ שמ"מ צריך הוא לו ורגילין לעשות לו אין עושין אותו בשבת אלא ע"י א"י כדין צרכי חולה שאין בו סכנה

Where it is clear that withholding treatment is not dangerous, then even though one needs it, and it is normally done, one does not do it on Shabbat other than via a non-Jew. It is like the treatment of a patient who is not dangerously ill.